

อนุสรณ์^๕

พรหมมาติ มาตาปิตโร

ในงานพระราชทานเพลิงศพ

สมณศักดิ์ให้สำรวจกิจ

294.31883

๐234๘

น.1

สุนทรฉาย)

ณ เมรุวัดธาตุทอง

วันจันทร์ ที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๘

เวลา ๑๗.๐๐ น.

เจ้าภาพ

กราบขอบพระคุณทุกท่าน

ที่ได้กรุณามาในงานพระราชทานเพลิงศพ

ขุนสั่นหส์สำรวจกิจ (สูลี สุนทรฉาย)

หากมีข้อบกพร่องด้วยประการใด ๆ

โปรดกรุณาให้อภัยด้วย

เลขหมู่

294.31883

๕๖๖45

๕.1

เลขทะเบียน

016648

เกิดจริง ! ตายจริง ! อยู่ไม่จริง

เกิดตายใคร ๆ ก็รู้กันทั่วไปไม่จำเป็นต้องอธิบายให้
มากความ คนทั่วไปเห็นเป็นเรื่องเล็ก เรื่องธรรมดาสามัญ
ความสนใจในเรื่องเกิดตายจึงเห็นห่างต่อความคิดอ่าน ของ
มวลมนุษย์ส่วนมากยังพากันสร้างคน สนับสนุนให้คนเกิด
ไม่เว้นแต่ละวัน ประจักษ์พยานก็คือพยายามสนับสนุนจัดหา
คูให้กันและกันเป็นประจำทุกวันไม่ขาด

เมื่อได้ลูกหลานคลานออกมาดูโลก ก็ยิ่งพากันยินดี
ปรีดาให้สืลให้พร ให้ของขวัญ ให้อะไร ๆ ตามที่ตนต้องการ
จะให้ ทั้งนี้ ก็เพื่อให้สมกับที่ตนอยากจะได้ อยากจะเห็น
ที่ได้ช่วยสนับสนุนมาแต่เดิมนั่นเอง

สมัยเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๐ นั้น ประเทศไทยมีพลเมือง
เพียง ๓—๔ ล้านคนเท่านั้น มาบัดนี้ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ มีพล
เมืองกว่า ๔๐ ล้านคนแล้ว สังคมทั่วโลกพากันตกใจที่เมือง
ไทยมีพลเมืองมากเกินไป เกรงไปว่าไทยจะเป็นมหาอำนาจ
หรือว่าพลเมืองจะไม่มีข้าวกินสังคมในปัจจุบันจึงพากันหาทาง
ป้องกันไม่ให้คนเกิด เพราะเกรงจะไม่มีอะไรเลี้ยงไม่มีที่ทำกิน
คนจะถ้นประเทศ แต่ก็ยังมีคนสนับสนุนต้องการให้คนเกิดอยู่

(๗)

นั่นเอง เพราะแต่งงานกันอยู่แทบทุกวัน ทั้งนี้ ก็เพราะคน
เหล่านั้นอยากได้ หลานตา หลานปู่ หลานย่า หลานยาย ฯลฯ
เมื่อได้มาก็พากันโอบอุ้ม โอ้อ และยินดีปรีดาตั้งกล่าว ถ้าใคร
ไม่ได้ หรืออยู่นานปี ก็พากันไปหาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ บนบานศาล
กล่าวขอลูกกับหลวงพ่อ หรือเจ้าพ่อ เจ้าแม่ที่ตนนับถือว่า
สามารถที่จะบันดาลให้ได้

แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้ามีคนใดคนหนึ่งล้มหาย
ตายจากไป ก็จะพากันเสียอกเสียใจอาลัยรัก บางคนถึงกับ
ไม่ได้นอนไม่หลับไปหลายวันถึงบ้าคงไปก็มี ที่เป็นเช่นนั้นก็
เพราะคนเหล่านั้นไม่ต้องการให้ใคร ๆ ที่ตนรักและชอบล้ม
หายตายจากไปนั่นเอง ทั้งนี้เป็นการฝืนธรรมชาติของโลก ที่
เป็นเช่นนั้นก็เพราะคนเหล่านั้น หาได้ใช้ปัญญา พิจารณาตาม
หลักธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ทรงสั่งสอนว่า “เกิด
เป็นทุกข์ ตายเป็นทุกข์” พุดง่าย ๆ ว่าเป็นทุกข์ตลอดชีวิต
นับแต่เกิดถึงตายเต็มไปด้วยทุกข์ทั้งนั้น ทว่าเป็นสุข เป็นสุข
นั้น ล้วนเป็นสุขจอมปลอมทั้งนั้น ไม่ใช่สุขที่แท้จริง และ
โปรดจำไว้ด้วยว่า

เกิดจริง ! ตายจริง ! อยู่ไม่จริง !

(ก)

ท่านขุนสัณห์สำรวจกิจ ที่เกิดมาในโลกนี้ก็เป็นเช่น
กล่าวมาแล้วนั่น แต่ท่านเป็นผู้ฉลาดรู้ทันตามนัยแห่งพระพุทธ
ภาษิตที่พระองค์ทรงแสดงท่านบัญญัติวักคีย์ภิกขุ ในปฐมเทศนา
ว่า “ยังกัญจิ สสมุททะยะธัมมัง สัพพันตัง นิโรธะธัมมัง”
เป็นต้น ความว่า “สิ่งใด สิ่งหนึ่ง มีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา
สิ่งนั้นทั้งมวลล้วนดับไปเป็นธรรมดา”

ในสมัยเมื่อท่านมีชีวิตอยู่นั้น ข้าพเจ้าเคยไปอาศัย
กินอยู่หลับนอนพึ่งใบบุญของท่าน เริ่มแต่เป็นศิษย์ของน้ำ
มหาแปลก ซึ่งไปบิณฑบาตร และถือปิ่นโต ตามไปที่บ้านคุณ
แม่แจ่ม หลีละเมียน (แม่ยายของท่านขุน) คุณแม่แจ่มทำบุญ
เก่ง ใสบาตรทุกวัน เข้าพรรษายังมีเทศน์ ๓ วันยก สมัยนั้นไม่
มีแล้ว ท่านขุนหรือคุณพ่ขุนซึ่งข้าพเจ้าชอบเรียกจนเคย เป็น
คนอารมณ์เย็น ใจดี ไม่เคยดุด่า ว่ากล่าว ชอบทำบุญเป็นนิจ
ความจริงเดิมท่านชื่อ “สมร” แต่มาเปลี่ยนเป็น “สุล” คง
เป็นสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม

ท่านเคยรับราชการอยู่กรมไปรษณีย์โทรเลข กระทรวง
คมนาคม ต่อมาย้ายมาอยู่กรมรถไฟ ย้ายไปหลายแห่ง ๆ
สุดท้ายย้ายเข้ากองบัญชากลางกรมรถไฟ และได้ฝากข้าพเจ้า
เข้าทำงานอยู่กองบัญชาเดียวกัน

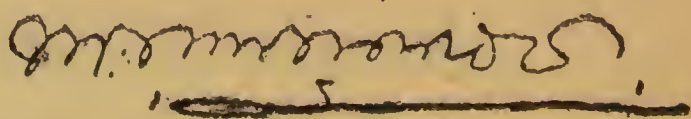
(๗)

ท่านมีอายุยืนนานมาถึง ๘๓ ปี เช่นนี้ นับว่าหาได้ยาก
แม้ท่านจะจากโลกนี้ไปแล้วก็ตามแต่ชื่อเสียงเกียรติคุณที่ท่าน
ได้ทำไว้แล้วดั้น ยังหาสาปสูญไปไม่ ได้ในพุทธภวितที่ว่า

“รูปร่าง ชีระติ มัจฉานัง นามะโคตัง นะ ชีระติ”

ข้าพเจ้าขอสนองพระคุณของท่านด้วยการพิมพ์หนังสือ—
ชื่อ “มารศาสนา” ๑,๐๐๐ เล่ม แจกเป็นพลีบรรณาการแด่ท่าน
ผู้กรุณามาในงานพระราชทานเพลิงศพคุณพ่ขุนในวันนี้

กรรมดีใดๆ ที่บรรดาผู้อยู่ข้างหลังได้ทำแล้วทั้งหมด
เพื่อส่งไปยังคุณพ่ขุนนั้น ขอกรรมดีทั้งมวลนั้น จงเป็นพละวะ
ปัจจัยส่งไปให้ถึงคุณพ่ขุนสัณห์สำรวจกิจ ตามสมควรแก่คติ
วิสัย จงทุกประการ เทอญ ฯ

(พระเทพคุณาธาร)

วัดโสธรวรารามวรวิหาร แปดริ้ว

คำปรารภ

ครั้งที่ ๑๗
ครั้งที่ 17

หนังสือมาตราสนาที่ท่านถืออยู่นี้ เป็นการพิมพ์
ครั้งที่ 17 จำนวน 100,000 เล่ม รวมกับที่พิมพ์
ไปแล้ว 16 ครั้ง เป็นหนังสือ 932,000 เล่ม

นาย ท. เลียงพิบูลย์ ผู้เป็นเจ้าของเค้าโครงการเขียน
เรื่อง คงจะได้รับส่วนกุศลผลบุญมากมายเป็นพิเศษ ตามที่พึง
จากผู้ได้รับแจ้งว่าทั่วไปทั้งเมืองไทยแล้ว ขอร้องให้พิมพ์
เรื่องอนันต ชำพเจ้าเห็นว่าเมืองไทยเป็นเมืองพระ สังคม
ของคนควรจะดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน อยากให้ทุกคนอ่าน
จนจำได้ จะได้เลิกละประเพณีเหลวไหล ดังที่เป็นอยู่ เช่น
การตัดเศียรพระบ้าง ลักพระบ้าง ชุดและทำลายโบราณสถาน
ของชาติบ้าง เมื่อใดเรื่องดังกล่าวไม่ได้ยินหรือไม่ปรากฏออก
สู่สายตาประชาชนแล้ว เมื่อนั้นจะได้คิดพิมพ์เรื่องต่อไป

ข้าพเจ้าปรารถนาอย่างจริงใจ หวังคิดสังสารเพื่อนผู้
เห็นผิดเหล่านั้น จึงพยายามที่จะช่วยให้เขาเหล่านั้นได้กลับใจ
จะได้เป็นพลเมืองดีของชาติต่อไป จึงได้พยายามพิมพ์ออก
เผยแพร่วิทยาโดยไม่หยุดยั้ง

หนังสือที่ต่อหมดโดยเร็วเพราะในบัจจุบันรตราไปมา
สะดวก เมืองไทยมีงานมากมาย เช่น งานผ้าป่า งานทอดกฐิน
งานศพ งานผูกพัทธสีมา แม้อยู่ไกลๆ ก็พากันไปขอ ทั้งๆ
ที่ได้แจกกุณัณฑ์วัดโสธร ฯ และที่บ้านเจ้าของเรื่อง คือ
นาย ท. เลียงพิบูลย์ เลขที่ ๕๕๒ ถนนเพชรบุรี กรุงเทพฯ ฯ

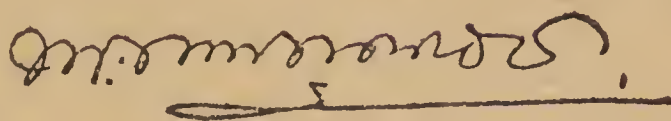
ท่านผู้อ่านทราบเรื่องแล้ว กรุณาเล่าให้คนอื่นฟังต่อๆ
ไป ไม่ต้องการหนังสือก็แจกให้คนอื่นต่อไปจะได้บุญมากมาย

กรรมที่ให้ผลเห็นทันตามมากเรื่องแต่เรื่องทำลายพระน
เป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะเป็นกรรมหนักให้ผลเห็นทันที ใน
ปัจจุบัน เป็นเรื่องจริงควรกลัวและอย่าได้กระทำโดยเด็ดขาด
เพราะจะสนองไปทุกภพทุกชาติ

ความดีใด ๆ ที่ได้ทำแล้วทั้งหมดนั้น จงเป็นผลดล—
บันดาลให้ผู้ร้ายใจบาปทั้งหลาย จงเป็นผู้มีส่วนในความดีน
กับทั้งขอให้เทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก จงดล
บันดาลให้ผู้ร้ายใจบาปเหล่านั้น กลับใจเป็นพลเมืองดีของชาติ
ต่อไป

—ค—

ขอทุกท่านผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งบรรดาเจ้ากรรมนายเวร
และเพื่อนผู้เกิดแก่เจ็บตายทั้งหลาย จงเป็นมีส่วนแห่งกรรม
อัน
ด้นจงทวงถึงกัน

(พระเทพคุณาธาร)

เจ้าอาวาสวัดโสธรฯ และ เจ้าคณะจังหวัดฉะเชิงเทรา
วัดโสธรวรารามวรวิหาร แปดริ้ว

มารศาสนา

เรื่องที่ ๕๘

วันหนึ่ง ข้าพเจ้าได้รับโทรศัพท์จากเพื่อนรุ่นพี่ จาก
ผิงชนบุรีบอกว่าอยากจะให้ได้พบกับเรื่องที่ประหลาดมหัศจรรย์
ด้วย มีนายทหารผู้ใหญ่คนหนึ่งมีความประสงค์จะให้ข้าพเจ้า
ไปพบกับท่านเจ้าคุณเจ้าอาวาสวัดหนึ่งผิงชนบุรี

เมื่อ ข้าพเจ้า ทราบความประสงค์เพื่อนรุ่นพี่แล้ว ตก
ลงนัดวันเวลาที่จะไป ครั้นถึงวันนัดจำได้ว่าเป็นวันเสาร์
ข้าพเจ้าจึงเดินทางไปจุดที่นัดพบตามวันเวลาที่ตกลง เมื่อ
ข้าพเจ้าไปถึงบ้านคุณพี่แล้วเราก็ได้เริ่มเดินทางโดยมีนายทหาร
ผู้นั้นพร้อมด้วยภรรยาของท่านเป็นผู้นำทาง และรถของข้าพเจ้า
พร้อมทั้งคุณพี่กับภรรยาเป็นผู้ตาม

วันนั้น เราได้ไปถึงวัดและขึ้นบนกุฏิท่านเจ้าคุณแล้ว
ก็ได้พบท่านผู้มีเกียรติหลายท่าน มากอยพบท่านเจ้าคุณอยู่ก่อน
แล้ว ปรากฏว่าท่านเจ้าคุณไม่อยู่ในที่นั้น ได้ทราบว่าท่านได้
ลงไปนั้นเพลที่ศาลาเนื่องในวันเกิดหรืองานมงคลอะไรข้าพเจ้า

จำไม่ได้เราได้รับการแนะนำให้รู้จักกับท่านที่รอคอยท่านเจ้าคุณ
เจ้าอาวาส เมื่อได้สนทนาก็ได้ทราบว่าท่านผู้มั่งเกียรตินี้เหล่านั้น
ได้ติดตามอ่านหนังสือ “กฎแห่งกรรม” หรือ “ทำดีได้ดี”
“ทำชั่วได้ชั่ว” มาแล้วทุกท่าน ข้าพเจ้าตอบขอบคุณที่ท่าน
ได้สนใจในหนังสือของข้าพเจ้าและได้ทำการสนับสนุนบนบุญ
ท่านเจ้าคุณมีพระพุทธรูปเป็นจำนวนมาก ท่านผู้นำข้าพเจ้าไป
นั้น ได้ชี้ให้ดูพระพุทธรูปสององค์ขนาดเท่าคนยืนอยู่สองข้าง
สูงต่ำเท่ากัน ท่านได้อธิบายว่า

“พระพุทธรูปสององค์นี้แหละ ผมมีความประสงค์จะให้
มาเห็น และทราบประวัติจากท่านเจ้าคุณหลวงพ่อก่อน ผมจะเล่า
เองก็คงจะได้เนื้อความไม่ละเอียดนัก อยากจะให้มาพบและ
ทราบจากปากคำของหลวงพ่อนำไปนึกไปคิดก็คงจะได้เรื่อง
ที่เป็นประโยชน์ต่อไป”

ข้าพเจ้าตอบขอบคุณที่ได้กรุณาใช้เวลาที่ท่านได้เห็น
ประโยชน์ส่วนรวม เมื่อข้าพเจ้าได้ก้มลงกราบนมัสการพระ-
พุทธรูปทั้งสองแล้ว ได้พิจารณาอย่างถ้วนด้วยความเคารพ
และทราบถึงความศักดิ์สิทธิ์แฝงอยู่ในพระองค์ท่าน

ไม่ช้าท่านเจ้าคุณเจ้าอาวาสได้^{๒๕}ขณมานนกุฎี เมื่อ^๔ได้
รับคำแนะนำแล้ว ข้าพเจ้าได้^{๒๖}นมัสการท่านด้วยความเคารพ
ถามถึงพระพุทธรูป ท่านเจ้าคุณได้^{๒๗}กรุณาชี้แจงให้ทราบ และ
อธิบายถึงประวัติการเป็นมาของพระพุทธรูปทั้งสอง เมื่อ^๔
ย้อนหลังจากวันที่ข้าพเจ้าได้^{๒๘}ไปพบสนทนากับท่านเจ้าคุณประ-
มาณ ๔-๕ ปี ได้^{๒๙}มีผู้นำพระพุทธรูปที่^{๓๐}อนล่างมาถวายท่าน
พระพุทธรูปองค์^{๓๑}นี้ได้ถูก^{๓๒}เลื่อยสองท่อน ส่วน^{๓๓}ท่อนบนเขานำไป
ขายให้ฝรั่ง ท่านเจ้าคุณได้รับ^{๓๔}พระพุทธรูปที่^{๓๕}อนล่างไว้ด้วยความ
สังเวชใจ ที่มนุษย์ในยุคนี้มีจิตใจโหดร้าย แม้พระพุทธรูปเป็น
ที่เคารพสักการะบูชาของชาวไทยทั้งชาติ ก็ยังทำลายเพื่อเห็น
แก่ประโยชน์ส่วนตัว ไม่ได้^{๓๖}นึกถึง^{๓๗}เวรกรรมบุญบาปที่จะตาม
สนอง มี^{๓๘}ใบที่จะมี^{๓๙}ผู้โกรธแค้น เมื่อ^{๔๐}ใครรู้^{๔๑}ใครด่า ใครรู้^{๔๒}ใครแข่ง
มนุษย์ใจร้ายเหล่านั้น จะอยู่^{๔๓}ด้วยความสุขได้^{๔๔}อย่างไรท่ามกลาง
คนสาปแช่ง

เมื่อท่านเจ้าคุณได้^{๔๕}พระพุทธรูปที่^{๔๖}อนล่างมาแล้ว ท่าน
ก็ได้^{๔๗}จัดการบูรณะ โดย^{๔๘}จัดการหล่อพระเศียรติดต่อ^{๔๙}เชื่อมส่วน
บนให้^{๕๐}สมบูรณ์เป็น^{๕๑}องค์พระตามเดิม แล้ว^{๕๒}ตั้งไว้^{๕๓}เคารพบูชา

บนกุฎิท่าน แต่แล้วต่อมาไม่นาน ท่านผู้นำพระพุทธรูปส่วนล่าง
มาถวายนั้น ก็ได้้นำพระพุทธรูปส่วนบนมาถวายท่านอีก แต่
ท่อนล่างก็ได้บูรณะหล่อส่วนบนให้เป็นองค์พระสมบูรณแล้ว
แต่คราวนั้นเมื่อได้ส่วนบนมา ท่านก็ต้องบูรณะหล่อส่วนล่าง
เชื่อมติดต่อกับส่วนบนให้สมบูรณเช่นเดียวกัน ฉะนั้น จึง
เกิดเป็นพระพุทธรูปยืนสององค์ ยืนเด่นอยู่บนกุฎิท่านเจ้าคุณ
ในหมู่พระพุทธรูปจำนวนมากที่ตั้งไว้บูชา ผู้ที่ได้ขึ้นไปบนกุฎิ
ท่านเจ้าคุณก็จะได้พบเห็นทุกท่าน

ประวัติของพระพุทธรูปยืนทั้งสองนั้นว่า ทางพระนครได้
มีผู้นำพระพุทธรูปมาเลื่อยท่อนล่างออกแล้วก็นำท่อนบนไป
ขายให้ฝรั่ง ซึ่งเข้ามาทำงานในประเทศไทยผู้หนึ่ง เพื่อสะดวก
ที่จะนำออกนอกประเทศถ้าจะนำไปทั้งองค์ก็ไม่สะดวก ฉะนั้น
เมื่อเลื่อยท่อนบนไปขายแล้ว ส่วนท่อนล่างก็ไม่สนใจทิ้งไว้
ข้างบ้าน คนข้างบ้านเห็นแล้วก็สังเวชใจยิ่งนัก จึงขอนำมา
ถวายท่านเจ้าคุณที่ท่านขุนเคารพ แต่เหตุการณ์ก็มิได้ยุติ
ลงเพียงนั้น

ต่อมาเวลาผ่านไป วันหนึ่ง ผู้ที่เลื่อยพระพุทธรูปไป
ธูระในชอยแห่งหนึ่งในเขตพระนคร เมอรถที่นั่งออกจากชอย
ก็ชนกับรถอีกคันหนึ่งอย่างแรง รถพังยับเยินลงที่ปากชอย
ทำให้ฆาตรกรพระพุทธรูปผู้นั้นที่นั่งมาด้วย ต้องได้รับบาดเจ็บ
สาหัส ทำให้ผู้รู้เห็นเหตุการณ์ครั้งนั้นคิดสังเวชและสงสาร
มิได้ เพราะเห็นท่าทางกริยาแสดงถึงอาการปวดร้าว ไม่สามารถ
จะทนอยู่ได้ ดันรนทุกข์ทรมาน ทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ได้พยายาม
ช่วยเหลือผู้บาดเจ็บสาหัสผู้นั้น เพื่อบันทึกส่งโรงพยาบาลด่วน
คนป่วยบิดตัวหน้าเบียวบุดด้วยความเจ็บปวดร้าว ร้องให้
กรรมกรางเหมือนทารก พิชขาดแผลสาหัสทำให้คลั่งเพื่อ ร้อง
ออกมาว่า

“ผมเจ็บปวดทนไม่ไหวแล้ว ขอกรุณาเอาเลื่อยมา
เลื่อยหน้าอกที” คนป่วยร้องยาคำว่า “ขอเลื่อยหน้าอกที ผมทน
ไม่ไหวแล้ว เลื่อยหน้าอกที ๆ ๆ ผมทนไม่ได้มันทรมานเหลือ
เกิน”

ผู้ที่เห็นเหตุการณ์ในเวลานั้น ต่างก็รู้ว่าบุคคลเคราะห์
ร้ายผู้นี้ต้องทนทุกข์ทรมานเจ็บปวดอย่างแสนสาหัส จากข้อ
หัวใจชนน้ำตาไหลอาบหน้า ทั้งกริยาท่าทางและการดิ้นรนตลอด

จนหน้าตาบูดเบี้ยวก่อนร้องคำแรกก็แผ่วเบา แล้วค่อย ๆ ดัง
จนจนที่สุดก็ตะโกนออกมา ไม่มีใครรู้ไม่มีใครทราบว่า คำพูด
ที่ตะโกนออกมานั้นหมายความว่าอะไรบ้าง . คนคงจะเข้าใจว่า
เป็นเพราะความเจ็บปวดเพื่อคลั่งอยากให้เปลือยร่างกายออกสอง
ท่อน เพื่อจะได้ตายเร็วเข้า เพื่อพ้นความทุกข์ทรมาน และบาง
คนอาจคิดว่าคงจะเป็นพิษบาดแผลทำให้หมดสติ แล้วพูดอะไร
ออกมาโดยไม่รู้สีกตัว ฉะนั้น คำพูดจึงไม่มีความหมายสำหรับ
ผู้ที่ยังไม่รู้เบื้องหลังชีวิตของบุคคลผู้นั้น เมื่อได้เห็นได้ย่นก
เพียงให้ความสมเพชสงสารต่อบุคคลผู้นั้นได้ประสพเคราะห์กรรม
แล้วความรู้สึกก็ผ่านไป ไม่รู้สึกแปลกประหลาดอันใด และ
บางท่านที่ใจอ่อนผ่านมาก็ ไม่กล้าดู ไม่กล้าฟังคำโอศกรวญของ
คนป่วยเพราะกลัวจะเป็นลม เมื่อเห็นเลือดต้องหันหน้าไปทาง
อื่นรีบผ่านไป หากมีผู้ติดตามไปรู้เบื้องหลังบุคคลผู้นั้นแล้วคงจะ
ตื้นเต้นทุกคำพูดเขย่าขวัญ แทงลักเข้าไปในความรู้สึก เพราะ
ในชีวิตของผู้สร้างกรรมของบุคคลผู้นั้น ที่สุดก็หนีกรรมที่ตน
ประกอบขึ้นไม่พ้น ทำให้น่าคิดในชีวิตของบุคคลทำชั่วทั่ว ๆ
ไป หากได้มีได้ติดตามชีวิตนั้นไปตายของบุคคลผู้นั้น ก็คงจะ
ได้โอกาสพบสิ่งแปลก ๆ และอัศจรรย์อีกมาก

เหตุการณ์เกิดขึ้นครั้งนั้น ได้ทราบถึงฝรั่งผู้ใดขอพระ-
พุทธรูปที่อนบนไว้ เมื่อใดมีผู้เล่าให้ฟังเหตุเกิดขึ้นแก่ผู้เลอย
พระพุทธรูป ฝรั่งผู้นั้นก็เกิดตกใจกลัวหวาดภัยที่อาจเกิดขึ้นแก่
ตัวต่อไป จึงรีบไปพบท่านผู้นำพระพุทธรูปส่วนล่างไปถวาย
ท่านเจ้าคุณเจ้าอาวาส แล้วหวังจะมอบพระพุทธรูปส่วนบนที่
ตนได้เสียเงินซอมมาด้วยราคาสูงหวังจะส่งไปยังประเทศของตน
ก็ต้องเลิกล้มความคิด จึงรีบนำมอบให้ท่านผู้นั้น เพื่อจะได้
นำไปถวายท่านเจ้าคุณ ประกอบกับที่อนล่างให้เป็นองค์พระ
สมบูรณ์ตามเดิม แม้จะทราบว่าที่อนล่างได้บูรณะแล้วก็อยาก
จะนำไปให้พ้นบ้านเพราะความกลัว และบอกว่าเข็ดแล้วจะไม่
ขอแต่จะต้องพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์อีกต่อไป ทั้งได้เล่าเหตุการณ์
ที่เกิดขึ้นภายในบ้านให้ฟังว่า

นับตั้งแต่แกได้นำพระพุทธรูปครองคื ที่เลอยครั้งก่อน
มาไว้ในบ้านเหตุการณ์แปลก ๆ ก็เกิดขึ้นในความรู้สึก แต่
ก่อนที่จะนำพระพุทธรูปเข้ามาในบ้าน ครอบครัวของแกเคย
ได้รับความสุข บุตรและภรรยาแม้แต่ความสนุกสนานเบิกบาน

ราเริง เมื่อนำพระพุทธรูปครึ่งท่อนบนเข้ามาไว้ในบ้านแล้วก็
เปลี่ยนแปลงสภาพตรงกันข้าม ภายในบ้านเกิดปั่นป่วน
ประเดี๋ยวคนนั้นป่วยคนนั้นป่วย ไม่ว่างเว้นจากโรคร้าย ความรู้
สึกมีแต่ความเคร่งเครียด จิตใจไม่มีสบายอยู่ตลอดเวลา มอง
ดูอะไรไม่ถูกใจไม่ถูกตา สิ่งที่ไม่น่ามั่งเรื่องก็มี มีแต่ความทุกข์
หนักอยู่ในอก ไม่มีความสงบสุข มารู้ข่าวคนที่เลื่อยพระพุทธรูป
ขายให้ตนก่อนตาบรื่องตะโกนให้เลื่อยหน้าอก ก็เกิดความตก
ใจหวาดหวั่น นึกถึงความปั่นป่วนในครอบครัวแล้ว นึกถึง
พระพุทธรูปองค์นั้นคงจะให้โทษแน่ เมื่อยังคิดก็ยิ่งเห็นชัดเจน
ขึ้น และบัดนี้แก็กยิ่งหนักใจ เมื่อได้รับความตำหนิตติเตียนใน
การงานว่าบกพร่องไม่เหมือนแต่ก่อน ทางกระทรวงต่างประเทศของ
แก็กได้มีคำสั่งให้แก็กกลับไป แก็กเชื่อมั่นว่าทุกอย่างที่เกิดขึ้น
คงเป็นด้วยอำนาจอิทธิฤทธิ์ของพระพุทธรูปที่แก็กซอมมา ไม่มีข้อ
สงสัย แก็กไม่ยอมนำพระพุทธรูปนี้ไปด้วย ฉะนั้น ท่านผู้นั้น
จึงรับพระพุทธรูปที่ฝรั่งฝากมาถวายท่านเจ้าคุณ แล้วท่าน
ก็บูรณะให้สมบูรณ์ออกองค์หนึ่ง ดังที่ข้าพเจ้าได้เห็นในกุฏิของ
ท่าน

เรื่องอภินิหารของพระพุทธรูปนี้ ข้าพเจ้าได้พยายาม
พิจารณาหาเหตุผลคิดแล้วคิดว่าองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ของเรานั้น ท่านมีแต่ความเมตตากรุณามุ่งหวังจะนำสัตว์โลก
ทั้งหลายให้พ้นห้วงมหันตทุกข์ หลุดพ้นเวียนว้ายตายเกิดไป
สู่ความสุขสงบ พระองค์ไม่เป็นโทษภัยแก่ผู้ใด มีแต่ทรงสั่ง
สอนให้ประกอบแต่กรรมดี แต่เหตุใดจึงให้โทษแก่ผู้ทำลาย
องค์พระพุทธรูป ข้อนี้เห็นจะเป็นเหตุเพราะพวกเทพหรือ
เทวดาอารักษ์และวิญญาณต่างๆ ที่ได้รับรักษาองค์พระพุทธรูป
เป็นผู้คอยคุ้มครองเกิดความเคียดแค้นที่มีมารศาสนาทำลาย
พระพุทธรูป ซึ่งเป็นที่เคารพบูชากราบไหว้ของมหาชนทั่วไป
ก็เป็นไปได้ นักเป็นไปตามกฎแห่งกรรม ใครจะทำดีทำชั่ว
ย่อมเกิดผล แม้พระท่านจะไม่เอาโทษ ธรรมชาติของหลักกรรม
ก็ไม่ยกเว้น

เมื่อได้พยายามนึกถึงว่าพระพุทธศาสนาเมื่อพิจารณาดู
ทุกแง่ทุกมุม ก็มีแต่ให้ความร่มเย็นเป็นสุขด้วยความเมตตา
กรุณาปราณี ไม่ว่าคนดีคนชั่วและสัตว์โลกทั้งหลายมุ่งหวังสั่ง
สอนให้ประชาชนชาวโลกประกอบกรรมดี สละทั้งความชั่ว

มิได้ให้ร้ายเป็นภัยให้โทษผู้ใด ทำให้ข้าพเจ้านึกถึงครั้งหนึ่ง
ได้เคยอ่านบันทึกของคุณพาน รตนสมบัติ เป็นหนังสือ
พิมพ์แจกในงานศพ เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๐๗ ข้าพเจ้า
มีความสนใจเรื่องที่ คุณพาน หมดลมหาใจไปแล้วสามครั้ง
ตายอย่างอวัยวะส่วนต่าง ๆ หยุดทำงานตัวเย็นจัด แต่แล้ว
กลับฟื้นคืนชีพขึ้นมา และเหตุการณ์ที่ได้ประสบมาในระหว่าง
จิตดับได้เข้าไปในเขตดินแดนเมืองสวรรค์ โดยมีรถที่สวยงาม
ผู้คนแวดล้อมพาไป และก่อนที่คุณพานจะหมดลนั้น
ก็รูล่วงหน้าทุกครั้ง แต่สิ่งที่ประทับใจข้าพเจ้าในหนังสือฉบับ
นั้น ก็ตอนต้นที่คุณพานได้ตัดสินใจจากประสบการณ์ในนิมิต
เปลี่ยนใจจากการนับถือศาสนาคริสต์ มานับถือศาสนาพุทธ
ด้วยแรงอธิษฐาน

เมื่อข้าพเจ้าได้อ่านแล้ว ก็เกิดสนใจในชีวิตอันประ-
หลาดมหัศจรรย์ของคุณพานมาก รู้สึกมีความเลื่อมใสอยาก
จะติดตามเรื่องนี้ แต่ข้าพเจ้าก็ไม่สามารถจะติดตามเรื่องนี้ได้
เพราะข้าพเจ้าไม่เคยรู้จักกับญาติของคุณพาน พอที่จะให้
ความกระจ่างแจ้งในเรื่องนี้ ก็ได้แต่เก็บความสนใจเรื่องไว้
ในความรู้สึก หวังคอยเวลาและโอกาสมีข้างหน้า แต่แล้ว

ต่อมาเมื่อเทศกาลกฐินปี ๒๕๐๕ ข้าพเจ้าได้ไปงานทอดกฐินที่
วัดประดู่ทรงธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้มีผู้แนะนำ
ให้รู้จักกับคุณสาย รัตนสมบัติ ซึ่งข้าพเจ้าไม่เคยรู้จักท่านผู้นี้
มาก่อนเลย นับว่าเป็นโชคดีโดยบังเอิญ ข้าพเจ้าเรียนถาม
ถึงคุณพาดตามท่ข้าพเจ้าได้อ่านใน หนังสือบันทึกบทพิมพ์แจก
และอยากทราบนอกเหนือกว่านั้นคุณสายเป็นผู้ที่สุขสนุก ได้
กรุณาเล่าให้ฟังในเวลาตอนเลี้ยงอาหารเที่ยงที่บนศาลาวัดประดู่
ทรงธรรมหลังจากทอดกฐินแล้ว รวมทั้งผู้มาร่วมอีกหลายท่าน
เราใช้เวลาสนทนากันไม่มากนักในระหว่างอาหารและหลังอาหาร
เรายังสนทนากันอีกนานแต่ยังไม่สิ้นเรื่อง

ข้าพเจ้า จะขอย่อแต่ต้นเรื่อง คือ การเปลี่ยนศาสนา
ของคุณพาด เพื่อจะชี้ให้เห็นว่าพระพุทธศาสนาไม่เป็นพิษ
เป็นภัยให้โทษแก่ใคร การที่คนใจชั่วทำลายพระพุทธรูป ที่
ได้รับภัย ก็เป็นตามกฎแห่งกรรม ใครทำดีทำชั่วย่อมหนีไม่
พ้นกรรมที่ทำได้ คุณพาดเคยอยู่โรงเรียนก๊นนอนมาแต่เด็กๆ
ได้ถูกอบรมให้ถือศาสนาคริสต์ไปด้วย เมื่อกลับมาอยู่บ้าน

ก็แยกเป็นสองศาสนา คือ มีพุทธและคริสต์ในบ้านเดียวกัน
แต่ศาสนาพุทธนั้นเป็นศาสนาเสรีก็ได้รั้งเกี่ยว ใครจะถือ
ศาสนาใดก็เข้ากันได้ ให้ความรักใคร่เอ็นดูเห็นอกเห็นใจ
เช่นเดียวกัน ไม่ลบลู่ดูหมิ่นเพราะเห็นว่าทุกศาสนาสอนให้
คนทำความดี แต่คุณพานไม่สบายใจเพราะปัญหาเรื่อง
ศาสนาที่ต้องแยกกันนับถือในบ้านเดียวกัน ตัดสินใจไม่
ถูก เพราะมองเห็นดีทั้งศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์ แต่
เมื่ออยู่บ้านเดียวกันก็ควรจะถือศาสนาเดียวกัน จะได้มีจิตใจ
ร่วมสามัคคีสนิทสนมเพื่อความสุขทางครอบครัว ถ้าคนละ
ศาสนาจะทำอะไรก็ต้องคอยระวังเกรงว่า จะกระทบกระเทือน
จิตใจกัน ต้องคอยถนอมน้ำใจกันตลอดไป คุณพาน คิดว่า
ถ้าถือศาสนาพุทธก็ควรจะถือกันทั้งบ้าน ไม่ควรจะถือแยกกัน
แต่ก็คิดไม่ตกว่าจะชวนคนในบ้านให้นับถือคริสต์ทั้งหมด หรือ
ตนเองจะร่วมนับถือพุทธด้วย แล้วคนหนึ่งก่อนเข้านอนก็ตัด
สินใจว่า คินนี้จะขออธิษฐานให้พระพุทธเจ้าและพระเยซูเจ้า
ขอให้มาแสดงอภินิหารต่อสู้กัน ถ้าฝ่ายใดชนะก็จะตัดสินใจ
เด็ดขาดยอมนับถือศาสนานั้น ไม่มีข้อสงสัยใดๆ อีก มุ่ง
หน้าปฏิบัตินับถือตลอดไป

ฉะนั้น ก่อนนอนจึงบูชาอันวอนบอกกล่าวถึงความ
ประสงค^๕ทั้งฝ่ายพระเยซูคริสต์และพระพุทธเจ้า ตามที่ตน
ปรารถนาไว้เมื่อตัดสินใจเด็ดขาดในคืนนั้นก่อนสว่าง เกิดฝัน
เห็นพระสงฆ์สูงอายุห่มจีวรเก่าๆ มายืนเทศน์อยู่หัวนอนว่า

“ดูก่อนสักการที่จะให้พระเยซูคริสต์กับพระพุทธเจ้า
มาแสดงอภินิหารหรือใช้กำลังชิงชัยต่อสู้กันนั้น ทางพระพุทธ
ศาสนาไม่มีการสอนให้ต่อสู้ผิดศีล ศาสนาพุทธมีแต่สอนให้
มีความเมตตากรุณา สอนให้จิตใจสงบจะเกิดสุข สอนให้
ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น สอนให้ละความชั่วสร้างความ
ดี ให้ทำบุญสร้างกุศลเป็นทางละความโลภ โกรธ หลง นำ
ไปสู่ความร่มเย็น ศาสนาพุทธมีแต่ชี้ทางให้ปฏิบัติตามหลัก
ธรรมของพระพุทธองค์ เพื่อกำจัดกิเลสตัณหาฟอกจิตใจให้
บริสุทธิ์ เพื่อหลุดพ้นจากความทุกข์ มี เกิด แก่ เจ็บ ตาย
เป็นต้นเหตุแห่งทุกข์”

รุ่งเช้า คุณพาดิได้เล่าเรื่องนี้ให้คุณแม่ฟังว่า ในฝัน
ได้พบพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาได้บอกถึงศาสนาพุทธ ไม่

มีการต่อสู้ มีแต่ความสงบ แต่พระเยซูคริสต์ไม่ปรากฏว่ามา

“คุณแม่บอกว่า พระท่านมาโปรดแล้ว เป็นนิมิตรที่ควรตัดสินใจเคารพนับถือพระพุทธศาสนา” และในวันนั้น คุณแม่ก็นำตัวคุณพานไปที่วัดพระแก้วพร้อมด้วยดอกไม้ ธูป เทียน ให้ถวายตัวเป็นลูกพระแก้วมรกต เริ่มฟังธรรมและเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ได้ศึกษาธรรมและสมาธิจนเกิดอานาจจิตขึ้นอย่างอัศจรรย์ น้าพเจ้าได้ย่อจากหนังสือและคำบอกเล่าของ คุณสาย รัตนสมบัติ

ขอเพียงยกตัวอย่างในเรื่องนี้ให้เห็นว่า พระพุทธศาสนา นั้น พระพุทธเจ้าท่านเปี่ยมล้นไปด้วยความเมตตา กรุณา มีแต่ให้คุณไม่มีให้โทษร้ายต่อใคร แต่พวกทำลายพระพุทธรูป เพื่อหาประโยชน์ใส่ตนนั้นเหมือนถูกสาป ถ้าได้มีโอกาสดูตามอย่างใกล้ชิด ก็จะรู้เห็นว่าพวกนั้นจะทำอะไรก็ไม่เจริญรุ่งเรือง มีแต่ตกต่ำเสื่อมทรามลง บั้นปลายของชีวิตก็จะพบจุดจบด้วยกรรมตามสนอง หากยังมีผู้ใดสงสัยในเรื่องกรรม ก็ขอให้ไปนมัสการพระคุณเจ้า ท่านเจ้าอาวาสวัดโพนิฆิตฝั่งธนบุรี

ท่านเจ้าอาวาสผู้ทรงคุณธรรมสูงพร้อมด้วยเมตตากรุณา คงจะ
ประทานความรู้เรื่องราวเหตุการณ์เกิดขึ้นแล้วหลายเรื่อง และ
จะได้นมัสการพระพุทธรูปยืนสององค์ ซึ่งอยู่บนกุฏิของท่าน
เป็นต้นเรื่องที่ข้าพเจ้านำมาเล่า เมื่อรู้เรื่องของกรรมคดีแล้วจะ
ได้มีโอกาสสำรวมสติ ตั้งใจเป็นสมาธิ และระลึกถึงพระพุทธร
คุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ ด้วยอำนาจกุศล จิตใจเรา
ผ่องใสเกิดความร่มเย็นเป็นสิริมงคลแก่ตัวเอง ด้วยหลัก
ธรรมขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะได้มีความสุข
ตลอดไป

สวัสดิ์

ตำรายาวิเศษ

ตำรายานี้ ได้มาแต่เมืองพิษณุโลก มีใจความว่า
พระมหาฤๅษีแสดงไว้ให้เป็นทานแก่ สมณพราหมณ์ และชาว
หญิง เพื่อจะได้บำบัดโรค ถ้าผู้ใดได้รับตำรายานี้ไว้ ให้บอก
กันต่อ ๆ ไป จะได้านิสงส์หกกลับ ถ้าเอาตำรายานี้ไว้ไม่
เชื่อถือแล้วจะตกไปนรก

ตำรายานี้ ชื่อว่า ต้นเหงือกปลาหมอ ถ้าเห็นงอกขึ้น
กลางทางหรืออยู่ที่ใด อย่าเดินเหยียบย่ำข้ามเลย ต้นเหงือก
ปลาหมอนี้มีคุณหลายอย่าง คือ ;—

1. ถ้าเจ็บตา ตาแดง ให้เอาเหงือกปลาหมอดมกับขิง เอาน้ำ
หยอดตา หายแล.
2. ถ้าเป็นเหน็บชา เท้ามือแลทั้งตัว ให้เอาเหงือกปลาหมอ
มาตำ ทาที่ตรงเจ็บ หายแล.
3. ถ้างูกัด ให้เอาต้นเหงือกปลาหมอมากินด้วย ทาด้วย
หายแล.
4. ถ้าเป็นผบวมขึ้น ให้เอาต้นเหงือกปลาหมอกบขม้นอ้อย
มาตำปนกันแล้วทา หายแล.

5. ถ้าเป็นริดสีดวงอก ให้เอาเหงือกปลาหมอ กับ ขมิ้นอ้อย
ตำปนกับน้ำมัน หรือน้ำมันมุตทา หายแล.
6. ถ้าเป็นไข้ หนาวสั่นทั้งตัว ให้เอาต้นเหงือกปลาหมอ กับ
ขิงตำปนกันแล้วกิน หายแล.
7. ถ้าเป็นหูหนตาโต ให้เอาต้นเหงือกปลาหมอดำเข้ากับ
น้ำกิน แล้วเอาใบส้มป่อยต้มอาบ หายแล.
8. ถ้าเจ็บหลัง เจ็บบั้นเอว ให้เอาเหงือกปลาหมอกับชะเอม
เทศ ทำเป็นผงละลายน้ำผึ้งกิน หายแล.
9. ถ้าเป็นริดสีดวงแห้ง หรือ ฝในท้อง และชুবพอมเหลือง
ทั้งตัว ให้เอาต้นเหงือกปลาหมอดำเป็นผงละลายน้ำผึ้งกิน
ทุกวัน หายแล.
10. ถ้าเป็นริดสีดวง ตันมื่อตายให้ร้อนทั้งตัว และให้เวียน
ศีรษะ ตามัดเจ็บทั่วตัว และตัวนั้นให้แห้ง ชื่อว่า ลม
เพชรมาต 38 จำพวก ให้เอาเหงือกปลาหมอกับเปลือก
มะรุ้ม เสมอกัน เอาเกลือนิดหนึ่ง หมากร 3 ตำ เบย 3 ตำ
วางบนปากหม้อ เอาฟืน 30 ดุ้นต้ม ถ้าเดือดแล้วให้อุดใจ
ยกลง ถ้าเวลากินให้อุดใจกิน หายแล.

11. ถ้าจะให้เจริญอายุ ให้เอาเหงือกปลาหมอ 2 ส่วน พริกไทย 1 ส่วน ตำเป็นผงละลายน้ำผึ้งกินทุกวัน ถ้ากินได้เดือนหนึ่ง โรคไม่มี และ มีสติปัญญา ถ้ากินสองเดือน คนชอบมาก ถ้ากินได้ 1-2 เดือน รีดสีดวง 12 จำพวกไม่มีเลย ถ้ากินได้ 4 เดือน ลมสืบสองจำพวกไม่มีเลย แลตาแดงดังครุฑ หูได้ยินเสียงราชสีห์ ถ้ากินถึง 5 เดือน โรคในกายไม่มีเลย ถ้ากินถึง 6 เดือน เดินได้วันละโยชน์ ไม่เหน็ดเหนื่อย ถ้ากินถึง 7 เดือน สันเนอเลียดดี ถ้ากิน 8 เดือน เสียงเหมือนนกการเวก ถ้ากินถึง 9 เดือน คมhookดาบแทงฟันไม่เข้าเลย ต้นเหงือกปลาหมอนมคณนัคนา เปรียบเหมือนยาที่พริกกว่าได้ ถ้ากินอาหาร และ สิ่งใดๆ เข้าไม่มีโทษเลย
12. ถ้าเป็นมะเร็งทั่วตัว ให้เอาเหงือกปลาหมอ พริกไทย 1 ดัปรี 1 ตำปนกันละลายน้ำร้อนกิน หายแล.
13. ถ้าเจ็บทั่วสรรพางค์กาย ให้เอาเหงือกปลาหมอดำเอาหน้าทา หายแล.
14. ถ้าข้างแกง กระบือชน แลตกจากที่สูง หรือต้องคมอาวุธทั้งหลาย ก็ดี ให้เอาเหงือกปลาหมอดำทาที่แผลหายแล

15. ถ้าเป็นผวกแระและล่ำคอ กัด ให้เอาเหงือกปลาหมอแดง
ขม่น้อย 1 แล้วเอาน้ำมันเงา กับมุตเคล้ากับยาทา
หายแล
16. ถ้าเป็นผนแดง คันขื่นมา เกาจนไม่รู้ตัวเจ็บ หรือเป็น
หูหนาดำโต ให้เอาเหงือกปลาหมอมำตำกิน แล้วเอาน้ำ
มาต้มกับใบส้มป่อยอาบ หายแล.
17. ถ้าหญิงระดูขาด หรือโลหิตแห้ง แต่เดือนถึง 2 เดือนกัด
แลให้เจ็บผอมเหลืองทั่วสรรพางค์กาย ให้เอาเหงือก
ปลาหมอมำตำเป็นผงละลายน้ำมันเงา หรือน้ำผงก็ได้ กินทุก
วันไป โรคนี้หายแล.
18. ถ้าเป็นลมจับ ให้เอาเหงือกปลาหมอ 1 ส่วน พริกไทย 2
ส่วน ตำเป็นผงละลายน้ำร้อนกินแล้วลม 8 จำพวกหาย
แล.
19. ถ้าเป็นมะเร็งบ้างท้อง ให้ลงจนตัวเหลือง ให้เอาเหงือก
ปลาหมอ 1 กระจาย 1 มะคำไก่ 1 สมอทั้งสอง 1 ต้มกิน
หายแล.

20. ถ้าน้ำมีดตามัวให้เอาเหงือกปลาหมอ 1 กระเพราทั้งสอง
1 แสมसान 1 ใบทองหลางใบมน 1 บรเพ็ด 1 เจตมูล
เพลิง 1 ขาทั้งนั้นเอาเสมอภาค ตำปัดกระหม่อม แล้ว
เหล็กเผาไฟร่อน เอามาวางทับเหนียวยาที่บดนั้นจะหาย
แล.

ต้นเหงือกปลาหมอ เอาทั้ง 5 คือ ราก—โคน ทั้งต้น
ทั้งใบ ลูก—ดอก นำมาล้างน้ำให้สะอาดแล้วจึงใช้.

พิมพ์ที่โรงพิมพ์วิจิตรหัตถกร

24 ถนนสระสรอง หลังวัดสุทัศน์ กรุงเทพมหานคร

โทร. 2 2 7 4 5 0

นายมงคล เอื้อบุญโชค ผู้พิมพ์โฆษณา 2518

